

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

Проект для обговорення

«ЗАТВЕРДЖЕНО»
Рішенням Вченої ради
Історико-філософського факультету
_____ протокол № ____

Голова Вченої ради, декан
_____ Олена АЛЕКСАНДРОВА

**ЗМІНИ ДО ОСВІТНЬО-НАУКОВОЇ ПРОГРАМИ
«Релігієзнавство»
третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти**

Галузь знань: 03 Гуманітарні науки
Спеціальність: 031 Релігієзнавство
Кваліфікація: доктор філософії у галузі «Гуманітарні науки»
зі спеціальності «Релігієзнавство»

наказ № _____

ЛИСТ-ПОГОДЖЕННЯ
змін до освітньо-наукової програми «Релігієзнавство»
третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти

Програму переглянуто у 2020 році.

Робоча група у складі:

ЛОМАЧИНСЬКА Ірина Миколаївна, доктор філософських наук, професор, професор кафедри філософії Історико-філософського факультету (керівник робочої групи);

ШЕПЕТЯК Олег Миколайович, доктор філософських наук, доцент, професор кафедри філософії Історико-філософського факультету;

КОВАЛЬЧУК Наталія Дмитрівна, доктор філософських наук, професор, професор кафедри філософії Історико-філософського факультету;

ТИТАРЕНКО Віта Володимирівна, старший науковий співробітник відділу філософії та історії релігії Відділення релігієзнавства Інституту філософії імені Г.С. Сковороди НАН України, доктор філософських наук, доцент (представник роботодавців);

ГРЕБЕНЮК ПЕТРО МИХАЙЛОВИЧ, здобувач вищої освіти освітньо-наукової програми «Релігієзнавство».

Кафедра філософії

Протокол від «___» _____ 2020 р. № ___

Завідувач кафедри _____ Роман ДОДОНОВ

(підпис)

Вчена рада Історико-філософського факультету

Протокол від «___» _____ 2020 р. № ___

Голова Вченої ради _____ Олена АЛЕКСАНДРОВА

(підпис)

Завідувач аспірантури, докторантури

_____ Оксана ПЛЮЩИК

(підпис)

«___» _____ 2020 р.

Проректор з наукової роботи

_____ Наталія ВІННИКОВА

(підпис)

«___» _____ 2020 р.

Актуалізовано:

Дата перегляду ОНП/ внесення змін до ОНП	2020 р.		
Підпис			
ПІБ гаранта ОНП	Ломачинська І.М.		

Ця програма не може бути повністю чи частково відтворена, тиражована чи розповсюджена без дозволу Київського університету імені Бориса Грінченка.

©Київський університет імені Бориса Грінченка

ОБґРУНТУВАННЯ

Зміни до освітньо-наукової програми (ОНП) «Релігієзнавство» третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти за спеціальністю 031 «Релігієзнавство», затвердженої рішенням Вченої ради Київського університету імені Бориса Грінченка від 31.03.2016 р., протокол №3 (наказ від 29.04.2016 р. №232) зумовлені чинниками, які виявилися в процесі реалізації освітньо-наукової програми (навчального плану, розробки робочих програм навчальних дисциплін та проведення практичної підготовки) протягом 2016-2017, 2017-2018, 2018-2019, 2019-2020 навчальних років.

Під час реалізації освітньо-наукової програми, у ході проведених опитувань, очних і дистанційних зустрічей та ін. група забезпечення отримала відгуки від здобувачів вищої освіти, академічної спільноти, роботодавців з побажаннями внести окремі зміни та уточнення до діючої освітньо-наукової програми. Провівши консультації, робочі наради, засідання, врахувавши відгуки стейкхолдерів та зміни в нормативній документації, погоджено зміни й уточнення до освітньо-наукової програми, які стосуються:

- уточнення загальної інформації про освітньо-наукову програму, зокрема рівня відповідності Національній рамці кваліфікацій в описі освітньо-наукової програми з дев'ятого на восьмий згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 № 1341 – у редакції постанови КМУ від 25.06.2020 № 519;

- уточнення назв окремих освітніх компонентів та оптимізація їх змісту відповідно до сучасного стану галузі і спеціальності (у блоці обов'язкових компонентів ОНП назву дисципліни «Наукова комунікація англійською мовою» замінено на «Наукова комунікація іноземною мовою», що уможливило розширення діапазону іноземних мов для вивчення аспірантами);

- перерозподілу кредитів між освітніми компонентами для посилення практичної складової освітньо-наукової програми (збільшення обсягу кредитів на дослідницьку практику з метою підготовки здобувачів до науково-дослідної діяльності);

- уточнення форм підсумкового контролю.

Цілі, програмні компетентності та програмні результати навчання не змінювалися.

Відповідно було внесено уточнення в такі розділи освітньо-наукової програми та їх сегменти:

I. 1. Загальна інформація

II. 2.1. Перелік компонентів ОНП

Вибіркову частину освітньо-наукової програми описано в Додатку 1.

I. Профіль освітньо-наукової програми зі спеціальності 031 Релігієзнавство

1 – Загальна інформація	
Повна назва закладу вищої освіти та структурного підрозділу	Київський університет імені Бориса Грінченка Історико-філософський факультет
Ступінь вищої освіти та назва кваліфікації	Ступінь вищої освіти: доктор філософії Спеціальність: 031 Релігієзнавство Кваліфікація: доктор філософії у галузі «Гуманітарні науки» зі спеціальності «Релігієзнавство»
Офіційна назва освітньо-наукової програми	Релігієзнавство
Тип диплому та обсяг освітньо-наукової програми	Диплом доктора філософії, одиничний, 60 кредитів ЄКТС, термін навчання – 4 роки
Наявність акредитації	Національне агентство забезпечення якості вищої освіти, Україна Термін подання програми на акредитацію – 2020 р.
Цикл/рівень	Третій (освітньо-науковий) рівень НРК України – 8 рівень FQ-EHEA – третій цикл EQF LLL – 8 рівень
Передумови	Наявність ступеня магістра або освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста
Мова(и) викладання	Українська мова
Інтернет-адреса постійного розміщення опису освітньо-наукової програми	https://kubg.edu.ua/informatsiya/aspirantam-i-doktorantam/aspirantura/spetsialnosti.html

II. Перелік компонентів освітньо-наукової програми та їх логічна послідовність

2.1. Перелік компонент ОНП

Код компонента	Код (н/д, пр.)	Компоненти освітньо-наукової програми (навчальні дисципліни, практики)	Кількість кредитів	Форма підсумкового контролю
Обов'язкові компоненти ОНП				
ОК 1	ОДЗ_01	Філософія і методологія наукової діяльності	4	екзамен
		<i>Філософія науки</i>		
		<i>Загальнонаукова методологія</i>		
ОК 2	ОДЗ_02	Стратегії наукових досліджень	6	залік
		<i>Нормативно-правова база наукових досліджень та наукової діяльності</i>		
		<i>Інтернаціоналізація науки</i>		
		<i>ІКТ в сучасних наукових дослідженнях</i>		
ОК 3	ОДЗ_03	Наукова комунікація іноземною мовою	8	екзамен
ОК 4	ОДФ_01	Актуальні проблеми філософського дискурсу	6	екзамен
		<i>Культурно-історичні передумови виникнення філософії</i>		
		<i>Фундаментальні аспекти Східного і Західного світогляду</i>		
		<i>Філософсько-світоглядні парадигми сучасності</i>		
Формування фахових компетентностей				
ОК 5	ОДФ_02	Науково-дослідна інфраструктура в галузі	4	залік
		<i>Робота з періодичними та науковими текстами</i>		
		<i>Логіка наукових досліджень</i>		
ОК 6	ОП_01	Науково-викладацька практика	6	залік
ОК 7	ОП_02	Дослідницька практика	6	залік
Загальний обсяг обов'язкових компонентів:			40	
Вибіркові компоненти ОНП (додаток 1)				
ВК 1	ВД_01	Стародавні релігії	3	залік
	х	Новітні релігійні рухи		
ВК 2	ВД_02	Релігії сучасності	3	залік
	х	Соціальна доктрина християнства		
ВК 3	ВД_03	Актуальні проблеми теології	3	залік
	х	Релігії в глобальному світі		
ВК 4	ВД_04	Базові концепції філософії релігії	3	залік
	х	Релігійна комунікація		
ВК 5	ВД_05	Науковий семінар: Релігія та інтернет-технології	8	залік
	х	Науковий семінар: Церква як регулятор соціальних конфліктів		
Загальний обсяг вибірових компонентів:			20	
ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬО-НАУКОВОЇ ПРОГРАМИ			60	

Проект для обговорення

2.2. Структурно-логічна схема ОНП

1 курс		2 курс		3 курс		4 курс		
1 семестр	2 семестр	3 семестр	4 семестр	5 семестр	6 семестр	7 семестр	8 семестр	
ОБОВ'ЯЗКОВА ЧАСТИНА								
ФОРМУВАННЯ ЗАГАЛЬНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ								
Філософія і методологія наукової діяльності								
<i>Філософія науки - 2 кредити; Наукова етика – 1 кредит</i>	<i>Загальнонаукова методологія – 1 кредит</i>							
Стратегії наукових досліджень								
<i>Нормативно-правова база наукових досліджень та наукової діяльності 1 кредит</i>	<i>Інтернаціоналізація науки – 3 кредити</i>							<i>ІКТ в сучасних наукових дослідженнях – 2 кредити</i>
Наукова комунікація іноземною мовою								
<i>2 кредити</i>	<i>4 кредити</i>	<i>2 кредити</i>						
ФОРМУВАННЯ ФАХОВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ								
Актуальні проблеми філософського дискурсу								
<i>Культурно-історичні передумови виникнення філософії – 2 кредити</i>	<i>Фундаментальні аспекти Східного і Західного світогляду – 2 кредити</i>							<i>Філософсько-світоглядні парадигми сучасності – 2 кредити</i>
								<i>Науково-дослідна інфраструктура в галузі Робота з першоджерелами і науковими текстами – 2 кредити Логіка наукових досліджень – 2 кредити</i>
				ПРАКТИКА				

Завершення виконання наукової складової ОНП

Проект для обговорення

		Науково-викладацька практика – 6 кредитів	Дослідницька практика – 6 кредитів	
ВИБІРКОВА ЧАСТИНА				
Вибіркові дисципліни – 8 кредитів				
	<p><i>Стародавні релігії / Новітні релігійні рухи – 3 кредити</i></p> <p><i>Релігії сучасності / Соціальна доктрина християнства – 3 кредити</i></p>	<p><i>Актуальні проблеми теології / Релігії в глобальному світі – 3 кредити</i></p>	<p><i>Базові концепції філософії релігії / Релігійна комунікація – 3 кредити</i></p>	
			<p><i>Науковий семінар: Релігія та інтернет-технології / Науковий семінар: Церква як регулятор соціальних конфліктів – 8 кредитів</i></p>	

**IV. Матриця відповідності програмних компетентностей
компонентам освітньо-наукової програми**

Позначки програмних компетентностей та освітніх компонентів	ОК1	ОК2	ОК3	ОК4	ОК5	ОК6	ОК7
ЗК 1	+			+			
ЗК 2	+	+			+		+
ЗК 3		+			+		+
ЗК 4			+		+		+
ЗК 5	+	+				+	+
ФК 1	+	+			+		+
ФК 2	+				+		+
ФК 3					+		+
ФК 4		+					+
ФК 5	+					+	
ФК 6					+		+
ФК 7				+	+		+
ФК 8	+				+		+
ФК 9		+			+	+	+
ФК 10				+	+		+

**V. Матриця забезпечення програмних результатів навчання
відповідними компонентами освітньо-наукової програми**

Позначки програмних результатів навчання та освітніх компонентів	ОК1	ОК2	ОК3	ОК4	ОК5	ОК6	ОК7
ПРН 1	+			+	+		
ПРН 2	+	+			+		+
ПРН 3		+					+
ПРН 4			+		+		+
ПРН 5			+		+		+
ПРН 6					+	+	+
ПРН 7		+			+		+
ПРН 8	+		+		+	+	+
ПРН 9					+		+
ПРН 10	+	+					
ПРН 11		+			+		
ПРН 12						+	
ПРН 13	+	+			+		
ПРН 14	+	+					
ПРН 15	+	+			+		

Проект для обговорення

Додаток 1 – Вибіркова частина освітньо-наукової програми

Освітньо-наукова програма «Релігієзнавство» забезпечує реалізацію аспірантами права на вільний вибір навчальних дисциплін (освітніх компонентів), передбаченого п. 15 частини I ст. 62 Закону України «Про вищу освіту», п. 26 Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23.03.2016 р. №261 (зі змінами).

З наведеного переліку у вибірковій частині здобувач самостійно обирає із восьми запропонованих дисциплін чотири (по одній із запропонованих опціональних пар) та з двох наукових семінарів – один. Відповідний вибір створює умови для набуття знань і компетентностей у вузькій науковій спеціалізації, релевантній для конкретного дослідження, наукового напрямку аспіранта. Здобувач може здійснювати вибір дисциплін з інших освітніх програм з урахуванням власних наукових інтересів, тематики дисертаційного дослідження та за погодженням з науковим керівником.

Дисципліна «Стародавні релігії»

Метою дисципліни є формування системи понять, знань, умінь і навичок в дослідженні релігій Давнього Світу. Проблемне поле дисципліни зорієнтоване на вивчення релігій Давньої Індії, релігійних уявлень народів Близького та Далекого Сходу, античних релігій.

Дисципліна «Новітні релігійні рухи»

Метою дисципліни є формування системи знань про сучасні релігійні процеси, які мають місце у світі й Україні, а також про основні механізми та особливості перебігу цих процесів. Розглядається роль та місце новітніх релігійних традицій у світі і в Україні на сучасному етапі, їх класифікація, характерні особливості та специфіка конкретних релігійних угруповань, які відносяться до новітніх релігійних рухів.

Дисципліна «Релігії сучасності»

Метою дисципліни є аналіз особливостей розвитку релігій сучасності. Проблемне поле: сучасна конфесійна карта християнства; розвиток буддизму в сучасному світі, географія його поширення та ідейні інтерпретації релігійно-етичної доктрини; іслам в Україні та світі; неорелігії у світовому та вітчизняному контексті.

Дисципліна «Соціальна доктрина християнства»

Метою дисципліни є аналіз сутності соціальних доктрин християнських конфесій; проаналізовано значення соціальної доктрини церкви як одного з найбільш значущих інструментів формування світогляду, що відображає трансформації конфесійних уявлень про місце і роль християнина у світі; наведено порівняльну характеристику соціальних доктрин католицької, православних та протестантських конфесій в контексті їх світоглядної та морально-етичної спрямованості.

Дисципліна «Актуальні проблеми теології»

Метою дисципліни є аналіз сутності теології як вчення про Бога, що містить систематичний виклад догматів у контексті віросповідання і канонів певної релігії, її історико-культурного і соціоетичного досвіду. Проблемне поле: походження теології, теологічні доктрини православ'я, католицизму, протестантизму, іудаїзму, ісламу.

Дисципліна «Релігії в глобальному світі»

Метою дисципліни є формування уявлень про вплив глобалізаційних процесів на розвиток релігійного феномену загалом та виокремлення сутнісних чинників розвитку етнічних та світових релігій зокрема; охарактеризовано специфіку трансформації релігії на онтологічному, аксіологічному, праксеологічному рівнях. Визначено особливості впливу глобалізації на традиційні форми етно-релігійної ідентичності, що призводить до загострення

релігійних конфліктів. Охарактеризовано особливості формування дивергентних та конвергентних напрямів у релігійних процесах сучасності.

Дисципліна «Базові концепції філософії релігії»

Метою дисципліни є вивчення релігії як соціокультурного феномену; її місця в історико-культурній еволюції людства, пошук життєво-визначальних духовних орієнтирів, ціннісних критеріїв, які становлять фундаментальне значення в людському житті; розуміння філософії релігії як концептуальної форми, де критерієм осмислення є виявлення логічних структур у розв'язанні проблеми релігії, змісту віри, феномену потойбічності, проблеми Бога тощо.

Дисципліна «Релігійна комунікація»

Метою дисципліни є аналіз генези феномену релігійної комунікації у науковій думці. Релігійна комунікація розглядається як явище системне, структурне, соціальне, історичне, психологічне тощо. Визначено місце релігійної комунікації у соціально-комунікаційній системі суспільства, її вплив на формування та розвиток суспільних відносин; проаналізовано функціональну спрямованість релігійної комунікації, її структуру та класифікаційні особливості.

Дисципліна «Науковий семінар: Релігія та інтернет-технології»

Метою дисципліни є формування і систематизація знань щодо ролі Інтернет-технологій у сучасному релігійному житті соціуму. Вивчення особливостей трансформації напрямів релігійної Інтернет-комунікації, її форм та засобів з рахуванням глобалізаційних викликів сучасності відбувається в межах наукового семінару, який має пролонгований характер.

Дисципліна «Науковий семінар: Церква як регулятор соціальних конфліктів»

Метою дисципліни є аналіз впливу Церкви як класичної організації певної релігійної системи, що чітку внутрішньо-організаційну структуру, що

характеризується масовістю і тісно пов'язана з суспільством, на динаміку сучасних соціальних конфліктів. Проблемне поле: церква, секта, деномінація, клір, миряни, релігійний конфлікт, соціальний конфлікт.

**Матриця відповідності програмних компетентностей
компонентам освітньо-наукової програми**

Позначки програмних компетентностей та освітніх компонентів	ВК 1	ВК 2	ВК 3	ВК 4	ВК 5
ЗК 3					+
ЗК 5					+
ФК 1					+
ФК 2					+
ФК 6	+	+	+	+	+
ФК 7	+	+	+	+	+
ФК 8	+	+	+	+	+
ФК 9	+	+	+	+	+
ФК 10	+	+	+	+	+

**Матриця забезпечення програмних результатів навчання
відповідними вибічковими компонентами**

Позначки програмних результатів навчання та освітніх компонентів	ВК 1	ВК 2	ВК 3	ВК 4	ВК 5
ПРН 1	+	+	+	+	+
ПРН 2	+	+	+	+	
ПРН 6	+	+	+	+	+
ПРН 7					+
ПРН 9					+
ПРН 10	+	+	+	+	+
ПРН 13	+	+	+	+	+
ПРН 14	+	+	+	+	+
ПРН 15	+	+	+	+	+

Проект для обговорення